

УДК 159.9

Лужний О. – ст. гр. БПм-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ТЕСТ ЯК ПСИХОМЕТРИЧНА ОСНОВА ПСИХОДІАГНОСТИКИ

Науковий керівник: к.психол.н., доцент Моначин І. Л.

Luzhnyi O.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

PSYCHOMETRIC FOUNDATIONS OF PSYCHODIAGNOSIS

Supervisor: Monachyn I. L.

Ключові слова: тест, валідність, надійність.

Keywords: test, validity, reliability.

Психометрія має важливе значення у психологічному тестуванні. Основним інструментом психологічної діагностики є психологічний тест. Психологічний тест — стандартизоване, часто обмежене у часі випробування, призначене для встановлення кількісних і якісних індивідуально-психологічних особливостей. Основне завдання тесту — передбачення на його основі майбутньої поведінки досліджуваного.

Тести, як і проєктивні техніки та психофізіологічні методики, відносяться до формалізованих методик. При проведенні тестування була дотримана характерна жорстка регламентація процедури обстеження, стандартизація, надійність і валідність. Метод тестування дозволив зібрати діагностичну інформацію у досить короткі строки.

Характеристики психологічних тестів:

- Валідність — комплексна характеристика тесту, що включає відомості про сферу досліджуваних явищ та репрезентативність досліджуваної по відношенню до неї діагностичної процедури. Валідність відображає здатність тесту вимірювати те, для вимірювання чого він призначений.
- Надійність — характеристика методики, що відображає точність психодіагностичних вимірювань, а також стійкість результатів тесту до дії сторонніх випадкових факторів. Надійність вказує на внутрішню узгодженість тесту та стійкість результатів до ретестування.
- Дискримінативність — здатність окремих завдань тесту та тесту в цілому диференціювати досліджуваних відносно «мінімального» та «максимального» результатів тесту.
- Стандартизованість — наявність показників по тесту для репрезентативних груп досліджуваних, що забезпечує порівнянність отриманих результатів у різних досліджуваних.

Важливим моментом дослідження є соціокультурна адаптованість тесту, яка полягає у відповідності тестових завдань і тестових оцінок, які досліджувані отримують за цими завданнями, особливостям культури суспільства, де використовується тест, запозичений з іншої країни.

Також варто відмітити простоту формулювань і однозначність тестових завдань. відповідно до цієї вимоги були підібрані тести, які не містять завдань, які досліджувані можуть по-різному сприймати і розуміти.

Підбираючи методику для психодіагностування певної психологічної якості людини, чітко з'ясовано відповідність обраної методики із досліджуваними якостями та переліченим вимогам, для достовірності отриманих результатів.

Психодіагностичні методики що використовуються відповідають і таким додатковим вимогам:

- а) простота і низька трудомісткість незалежно від рівня складності тесту.
- б) зрозумілість і доступність для психолога і досліджуваного;
- в) лаконічність і точність інструкції. Налаштовує досліджуваного на сумлінну роботу, виключає випадкові фактори, що можуть негативно вплинути на результати. Наприклад, в інструкції не повинно бути слів, що спонукають досліджуваного до оцінювання відповідей;

Крім вимог, пропонованих до норм тесту, дотримувались правила проведення тестування, оброблення та інтерпретування його результатів. Найважливіші з них гласять:

- 1) перед застосуванням тесту психологу необхідно ознайомитися з ним і випробувати на собі чи на іншій людині. Це дасть змогу уникнути можливих помилок, пов'язаних із проведенням тестування та зумовлених недостатнім знанням його нюансів;
- 2) слід заздалегідь подбати про те, щоб перед початком виконання тестових завдань досліджувані добре зрозуміли їх та інструкцію до тесту;
- 3) під час тестування потрібно стежити за тим, щоб досліджувані працювали самостійно, незалежно і не впливали одне на одного;
- 4) необхідно застосовувати обґрунтовану і перевірену процедуру оброблення та інтерпретації результатів тестів, що дає змогу уникнути помилок на цьому етапі тестування. У першу чергу це стосується прийомів математично-статистичного оброблення, заздалегідь установлених первинних даних.

За формою тести можуть бути: індивідуальні та групові; усні та письмові; бланкові, предметні, апаратурні та комп'ютерні; вербальні та невербальні.

Індивідуальне тестування має переваги: нагоду спостерігати за досліджуваним чути і фіксувати непередбачувані інструкцією висловлювання, що дозволяє оцінити стан людини, її ставлення до тестування тощо але для індивідуального тестування потрібно, зазвичай, чимало часу.

Групове тестування дозволяє одночасно проводити випробування з великою групою людей. Його переваги в масовості, простоті процедури проведення та обробки даних, особливо з використанням персонального комп'ютера. Негативно позначитися можуть також будь-які випадкові стани випробуваного, такі як хвороба, стомлення, тривожність, які вплинуть на результати тестування. Такі явища при груповому тестуванні виявити важко та при великій вибірці вплив таких чинників не помітний.

За формою відповіді тести бувають усні та письмові.

В ході дослідження методом тестування виділяють три етапи:

- вибір тесту, опитувальника (що визначається дослідницькою задачею);
- проведення тестування відповідно до інструкції при дотриманні норм;
- обробку отриманих даних і інтерпретацію результатів тестування.

У даний час тести – це один з найпоширеніших методів психологічного дослідження. При цьому слід відзначити, що тести займають проміжне положення між суб'єктивними та об'єктивними методами. Це зумовлено значною різноманітністю тестових методик.